

РОЛЬ ПАРКІВ У МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Вінницький національно технічний університет

Анотація

Вивчення ролі парків у міському середовищі та їх впливу на мешканців міста. Дослідження фокусується на впливі парків на психічне та фізичне здоров'я, зменшенні теплових ефектів, водному управлінні і їхньому економічному значенні у міських територіях..

Ключові слова: парк, міське середовище, зелені зони, урбанізація, природне середовище, екологічна стійкість, рекреація

Abstract

The study of the role of parks in the urban environment and their impact on city residents. The research focuses on the impact of parks on mental and physical health, heat island effects, water management, and their economic importance in urban areas.

Keywords: park, urban environment, green areas, urbanization, natural environment, environmental sustainability, recreation.

Вступ

Протягом багатьох століть зелені простори відпочинку в центрах міст зазнавали значних трансформацій, стаючи дедалі важливішими у щоденному житті урбаністичного населення. Ще з давніх часів цивілізації визнавали значення інтеграції природних елементів у міське середовище. Проте саме під час промислової революції ця концепція отримала новий розвиток, враховуючи також лікувальні аспекти природи. У цей період парки стали критично необхідними, адже вони виконували роль бар'єра проти забруднення, створюючи невеликі осередки свіжого повітря посеред вуличного шуму та промислових викидів.

Сьогодні міські парки та сади, які часто визначаються як «зелені легені» мегаполісів, відіграють надзвичайно важливу роль у покращенні якості повітря, а також у забезпеченні прихистку для різноманітних видів флори та фауни в умовах інтенсивного розширення міського середовища.

Результати дослідження

У густонаселених містах парки та зелені зони відіграють вирішальну роль у створенні оазисів зелені та спокою серед бетону та сталі. Окрім естетичного аспекту, ці зелені насадження виконують численні функції, які сприяють добробуту мешканців міста, а також екологічній стійкості. Отже, розглянемо, яку користь парки приносять нашим містам.

Вплив зелених зон на психічне здоров'я

Дослідження, проведене доктором Метью Вайтом та його командою в Європейському центрі з довкілля та здоров'я людини, виявило, що мешканці зелених зон відчують менше психічних розладів та вищу задоволеність життям. Ці результати підкреслюють суттєву роль природного середовища у підтримці ментального здоров'я.

Ці результати залишаються незмінними, навіть коли враховуються різні фактори, такі як рівень доходів, зайнятість, сімейна ситуація, здоров'я або тип житла. Це свідчить про те, що користь прогулянок у парку є універсальною для всіх верств населення.

Прогулянки на свіжому повітрі сприяють значному зниженню рівня стресу та полегшують симптоми тривожності. Цей ефект зумовлений зменшенням вироблення гормонів стресу, зокрема адреналіну та кортизолу. Крім того, під час прогулянок активізується виробництво ендорфінів, які покращують настрій і створюють відчуття радості та задоволення.

Позитивний вплив прогулянок в парках на фізичне здоров'я

Прогулянки в парках відіграють важливу роль у збереженні і поліпшенні фізичного здоров'я. Дослідження показують, що люди, які проживають поблизу зелених зон, з більшою ймовірністю ведуть активний спосіб життя, займаються спортом і більше фізично рухаються, ніж ті, хто живе в міських районах без доступу до природи.

Однією з ключових причин, чому жителі, які живуть в близькості до парків, займаються спортом частіше, є доступність безпечних і приємних для перебування просторів. Парки пропонують ідеальне середовище для різних видів активності, таких як біг, ходьба, їзда на велосипеді, йога, а також командні види спорту. Наявність таких можливостей спонукає людей виходити з дому і бути активними.

Зменшення ефекту теплового острова та локального рівня забруднення

Міські зони часто стикаються з проблемою теплових островів, де температура повітря є значно вищою, ніж у навколишніх сільських або природних територіях. Це явище викликане різноманітними факторами, включаючи забудову, матеріали, які поглинають тепло, та недостатню рослинність. Громадські зелені насадження, зокрема парки, відіграють ключову роль у зниженні цього ефекту та покращенні якості повітря.

Виникнення теплового острова в міських умовах пов'язане зі скупченням будівель, доріг і іншої інфраструктури, які затримують тепло, що призводить до збільшення температури в містах на 5-10°C у порівнянні з сільською місцевістю. Це явище негативно впливає на екосистему та здоров'я мешканців, збільшуючи споживання енергії, погіршуючи якість повітря та підвищуючи ризик теплових ударів.

Зелена рослинність функціонує як природний бар'єр, зменшуючи рівень шуму, адже кущі та дерева поглинають і відбивають звукові хвилі, що сприяє зниженню шумового забруднення. Крім того, зелені насадження активно поглинають сонячну енергію та забезпечують тінь, що допомагає зменшити температуру довкілля. Одне велике дерево може знизити температуру на 2-5°C. Процес транспірації, під час якого вода випаровується через листя, також сприяє охолодженню повітря: дерева вбирають воду з ґрунту та випаровують її, що знижує температуру в навколишньому середовищі.

Роль парків у покращенні водного управління та сталого розвитку міських територій

Покращення водного управління завдяки паркам є важливим аспектом сталого розвитку міських територій. Зелені зони, такі як парки і садиби, виконують функції управління зливовими стоками, сприяючи зменшенню обсягу стічних вод, які потрапляють до міської інфраструктури. Вони укріплюють ґрунт, що дозволяє воді просочуватися, а не стікати. Це значно полегшує навантаження на міські системи водопостачання та каналізації, зменшуючи ризик затоплень під час сильних опадів.

Парки також слугують природними водоутримуючими системами, які можуть затримувати зливі стоки. Рослинність абсорбує воду, а коріння дерев створює порожнисті структури в ґрунті, що сприяє його аерації і збільшує його здатність поглинати вологу. Завдяки цьому знижуються швидкість і обсяги стічних вод, що в свою чергу зменшує ризик забруднення водних ресурсів. У випадках інтенсивних дощів зелені зони можуть діяти як природні резервуари, тимчасово утримуючи воду та зменшуючи її стік у системи каналізації.

Соціальна роль парків у зміцненні громади та формуванні соціальних зв'язків

Парки і відкриті зелені простори відіграють важливу роль у стимулюванні соціалізації та зміцненні зв'язків між громадами. Вони створюють сприятливе середовище, де мешканці можуть зустрічатися, спілкуватися та обмінюватися ідеями, що сприяє формуванню нових форм культурного самовираження. Відкриті простори стали майданчиками для проведення заходів, фестивалів, виставок і спортивних ігор, що не лише залучає людей, але і підтримує спільну ідентичність громади.

Існують також неофіційні спостереження, що спільні громадські місця, зокрема парки та інші зелені насадження, можуть сприяти дружельності між різними групами населення. Коли люди з різних соціальних і культурних фондів мають можливість ділити одні й ті ж простори, вони створюють можливості для взаєморозуміння та толерантності. Така взаємодія допомагає зламати бар'єри та формувати позитивні стосунки, що є особливо важливим у різноманітних містах, де живуть особи з різними традиціями і поглядами.

Економічний вплив парків на міську територію

Парки відіграють важливу роль у розвитку економічної діяльності в містах, і це можна пояснити кількома ключовими аспектами. Наявність зелених зон поруч із житлом або комерційними приміщеннями робить їх більш привабливими для потенційних покупців і орендарів, що, в свою чергу, підвищує ринкову вартість цих об'єктів.

Парки також позитивно впливають на економічну діяльність торговельних закладів, розташованих неподалік. Люди, які відвідують парки, зазвичай витрачають гроші на місцеві кафе, ресторани і магазини, що зростає завдяки притоку клієнтів, які прагнуть відпочити або провести час на свіжому повітрі. Ця активність підтримує місцевий бізнес і сприяє створенню нових робочих місць.

Крім того, парки можуть слугувати майданчиками для організації заходів, таких як ярмарки, фестивалі чи сприятливі культурні події. Ці події приваблюють відвідувачів з інших районів і міст, що не лише підвищує увагу до місцевих торговельних закладів, але й генерує додатковий дохід для міста через податкові надходження.

Висновки

Таким чином, парки та зелені зони є невід'ємною частиною сучасних міських територій, забезпечуючи не лише естетичну привабливість, але й істотний внесок у покращення якості життя мешканців. Вони виконують численні функції, які сприяють психічному та фізичному здоров'ю, а також захищають від забруднення і сприяють соціальній інтеграції. В умовах постійного зростання населення та урбанізації важливо враховувати ці аспекти при плануванні міських просторів, щоб забезпечити сталий розвиток і комфортні умови для життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Berman M. G., Jonides J., Kaplan S. The Cognitive Benefits of Interacting With Nature: https://www.researchgate.net/publication/23718837_The_Cognitive_Benefits_of_Interacting_With_Nature [Електронний ресурс] / M. G. Berman, J. Jonides, S. Kaplan // *Psychological Science*. - 2008. - № 19(12). - С. 1207–1212. - Режим доступу: <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2008.02225.x> (дата звернення: 21 березня 2024). - The Cognitive Benefits of Interacting With Nature.
2. White M. P., Alcock I., Wheeler B. W., & Hartig T. Recent advances in incorporating the health benefits of nature into health care and public health strategies: https://www.researchgate.net/publication/228726586_Health_Benefits_of_Nature_Experience_Psychological_Social_and_Cultural_Processes [Електронний ресурс] / M. P. White, I. Alcock, B. W. Wheeler, T. Hartig // *Environmental Health Perspectives*. - 2013. - Т. 121, № 12. - С. 69-74. - Режим доступу: https://doi.org/10.1007/978-90-481-9806-1_5 (дата звернення: 10 червня 2023). - Recent advances in incorporating the health benefits of nature into health care and public health strategies.
3. Bowler D. E., Buyung-Ali L., Knight T. M., & Pullin A. S. Urban greening to cool towns and cities: A systematic review of the empirical evidence: https://www.researchgate.net/publication/236332932_Urban_greening_to_cool_towns_and_cities_A_systematic_review_of_the_empirical_evidence [Електронний ресурс] / D. E. Bowler, L. Buyung-Ali, T. M. Knight, A. S. Pullin // *Landscape and Urban Planning*. - 2010. - Т. 97, № 3. - С. 147-155. - Режим доступу: <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2010.05.006> (дата звернення: 30 грудня 2024). - Urban greening to cool towns and cities: A systematic review of the empirical evidence.

Кравченко Еліна Сергіївна – студентка групи БМ-216, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця e-mail: ellinakravchenko14@gmail.com

Науковий керівник: Кучеренко Лілія Василівна — к.т.н., доцент кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, email: liliya13liliya13@gmail.com

Kravchenko Ellina S. — student, Faculty of Construction, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email : ellinakravchenko14@gmail.com

Scientific supervisor: Kucherenko Liliya — Ph.D., Assistant Professor of Construction, Urban Management and Architecture, Vinnitsa National Technical University. email: liliya13liliya13@gmail.com